

PROJEKAT KUĆE NA OSTRVU ANTIPAROS**DREAM HOUSE ON THE ANTIPAROS ISLAND***Aleksandra Dea Trnić, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA**

Kratak sadržaj – Početna ideja postavljena kao polazište projekta idejnog rešenja kuće na ostrvu Antiparos u Grčkoj, ima za cilj da redefiniše identitet okruženja i stvori prostor koji predstavlja sintezu prirode i samog objekta.

Ključne reči: kontekst, arhitektonsko projektovanje, estetička funkcija, ostrvo Antiparos

Abstract – *The inicial idea set as the starting point of the conceptual design of the house on the island Antiparos, aims to redefine the identity of the environment and crate space that respresents the synthesisof nature and building itself.*

Keywords: context, architectural design, aesthetic function, Antiparos island

1. UVOD

Kontekstualna arhitektura podrazumeva projektovanje prostora koji se implementiraju u postojeće okruženje poštujući njegove odlike. Jedinstvenost i ono što čini dizajn posebnim proističe iz elemenata koji ga okružuju. Teži se ka stvaranju arhitekture koja ne dominira u svom okruženju nego uspostavlja dijalog sa njim kreirajući dinamičan odnos koji doprinosi povezivanju čoveka i prirode.

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada je uticaj konteksta, bilo fizičkog ili ne-fizičkog, i njegov značaj pri projektovanju kuće na ostrvu Antiparos u Grčkoj. Arhitektonsko projektovanje je složen proces koji se ne bazira samo na estetičkoj i funkcionalnoj viziji, već i na razumevanju svih aspekata koji na taj proces utiču pozitivno ili negativno.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je duboko proučavanje koncepta ostrvske kuće, s posebnim fokusom na uspostavljanje veza između ovih objekata.

2. STUDIJA SLUČAJA

Studija slučaja kao primarni vid analiziranja u istraživačkom radu zasniva se na odabiru relevantnih primera koji se analizom na osnovu određenih kriterijuma, komparativnim sagledanjem i sintezom vrednuju i na osnovu kojih se postavljaju početne smernice.

NAPOMENA: Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila prof. dr Ivana Miškeljin, red. prof.

2.1. Ktima house / Camilo Rebelo & Susana Martins

Lokacija: ostrvo Antiparos, Grčka

Godina izgradnje: 2014.

Objekat je delo portugalskih arhitekata Kamila Rebelo i Susane Martins. Ime kuće, „ktima” na grčkom znači farma ili plodna zemlja. Osnovna ideja projekta bila je zasnovana na dva elementa: postojećim zidovima, na različitim nivoima, i platformama koje su stvorili ti zidovi. Visine, dva nivoa kuće su isprekidane linije koje su nastale kao nastavak postojećih zidova lokacije [1]. Topografija pomaže prikrivanju kuće. Analiziranjem konstrukcije objekta dolazi se do zaključka da noseći beli zid gornjeg nivoa predstavlja apstraktnu liniju koja se poistovećuje sa izohipsama terena. Gledajući objekat sa mora pruža se potpuno drugačija vizuelna celina. Kompozicija dobija potpuno drugačiju strukturu koja je kontinuirana i podseća na drevnu citadelu. Objekat apsorbuje postojeći volumen terena i na taj način oblikuje prostor.

2.2. House on the Cliff / Fran Silvestre Arquitectos

Lokacija: Alikante, Španija

Godina izgradnje: 2014.

Osnovna ideja ovog projekta jeste stvaranje vizuelno upečatljive celine koja koristišćenjem jednostavnih formi i čistih linija čini da objekat postane nastavak litice, stvara posebnu vezu i integriše arhitekturu i topografiju terena [2]. Minimalizam u dizajnu osnovni je princip projektovanja. Upotreba svetlih tonova daje lakoću konstrukciji i utisak da ona „lebdi” u prostoru. Veliki otvori pružaju vizure ka Mediteranu iz svih glavnih prostorija i stvaraju fluidnu povezanost unutrašnjih i spoljašnjih prostora. Zbog topografije terena i konstrukcije kuća je organizovana u jednom nivou, dok je bazen smešten u nivou ispod objekta, na delu gde je teren već ravan.

2.3. Rocksplit house / Cometa Architects

Lokacija: ostrvo Kea, Grčka

Godina izgradnje: 2015.

Ova kuća projektovana je tako da predstavlja savršen sklad dinamičnog terena i kamenitog okruženja sa samim objektom. Interpolisana je u „pukotinu” između dve velike stene, što daje poseban utisak zaštićenosti i privatnosti, ali i duboke povezanosti sa okruženjem. Glavna ideja projekta jeste da kuća bude deo pejzaža i ističe ga, a ne da dominira u njemu. Objekat je kuća za odmor četvoročlane porodice i jasno je podeljena u tri funkcionalne celine, odnosno tri volumena u prostoru koji se izdvajaju [3]. Prvu celinu čini prostor za sedenje i kuhinja, drugu čini vertikalna komunikacija, a treću spavaći deo sa prostorom za

odlaganje. Glavni odabrani material je kamen iz lokalnog vađenja, pažljivo obrađen uz horizontalne mikrocementne površine.

2.4. The Lap Pool House / Aristides Dallas Architects

Lokacija: Tinos, Grčka

Godina izgradnje: 2020.

„Kuća na Tinosu, inspirisana šupljinama i izbočinama stena, izlazi iz prirodnog pejzaža kao pećina koju je napravio čovek, ponovo stvarajući prostorne tačke izloženosti i introverzije. Ulaz se nalazi u zadnjem delu zgrade, kroz zemljanu pukotinu, dok različiti useci na krovu omogućavaju ulazak svetlosti i vazduha u zgradu. Voda u bazenu je u kontrastu sa stenovitom teksturom golog betona kao prevod interakcije između prirodnih elemenata.”, izjava je projektanta. Krov objekta se stapa sa zemljom na jednoj strani, dok na drugoj postaje konzolni i formira određen strukturalni identitet pored „lap pool”-a. U središnjem prostoru nalazi se otvoren zajednički prostor koji je direktno povezan sa unutrašnnošću i predstavlja mesto okupljanja.

2.5. Sinteza

Analizirajući četiri različita objekta, metodom studije slučaja dolazimo do koherentnih zaključaka koji su od ključne važnosti i koji će u velikoj meri uticati na postavljanje koncepta idejnog projekta i služiti kao inspiracija. Svaki od objekata svojom naizgled sličnom formom i pejzažom, na adekvatan način odgovara postavljenim izazovima. Glavni princip i ideja ovih projekata zasniva se na uspostavljanju veze između prirode i objekta i inovativnoj upotrebi prostora. Oni teže da kreiraju sinergiju prateći konfiguraciju terena i stvarajući vizuelni dijalog između prirodnog i veštačkog. Koristeći određene forme i strukture, objekti postaju autentične skulpture u prostoru. Iako u potpunosti konjiciji sa reljefom, jedini kontrast predstavlja kolorit fasade (bela fasada), osim u slučaju kuće „Rocksplitt house”. Ambijenti formirani integracijom ovih kompozicija specifični su za njihove lokacije i redefinišu funkciju prostora kroz moderne pristupe. Osim strogog poštovanja načela kontekstualne arhitekture u pogledu fizičkih faktora, kao što su konfiguracija terena, klima, orijentacija, flora i fauna, koncepti su im zasnovani na prihvatanju i uvažavanju kulturnog identiteta i tradicije. Zaključujemo da duh mesta, „genius loci” predstavlja fundamentalni faktor u oblikovanju arhitektonskih konceptata. Uticaj specifičnog konteksta nije samo inspiracija za formu i funkciju objekta, već predstavlja suštinsku komponentu koja određuje njegov karakter.

3. KONTEKST U ARHITEKTURI I PROJEKTOVANJU

Kontekst u arhitekturi i projektovanju obuhvata sve aspekte okruženja u kom se razvija arhitektonsko rešenje. Kontekst predstavlja osnovno polazište svakog projekta i sve spoljne elemente, koji pozitivno ili negativno utiču na njegovo stvaranje. Ovi elementi mogu biti fizički, oni koji se odnose na prirodno okruženje (pejzaž i topografiju terena, kao i već postojeće objekte u okolini), ali i socijalni, kulturni, ekonomski i politički elementi, odnosno nematerijalni aspekti koji u najvećoj meri utiču na

polazište svakog projekta. Razumevanje i razmatranje konteksta ključno je za stvaranje prostora. Implementiranjem objekta određene namene u već postojeću vizuelnu celinu fokus se stavlja na harmoničnu integraciju. Arhitektura koja poštuje i integriše kontekst često doprinosi boljem odnosu čoveka i prostora i odaje utisak homogene celine, za razliku od dekonstruktivizma koji za cilj ima postizanje kontrasta sa okruženjem i stavljanje akcenta na objekat i njegovu dominantnost u odnosu na okolinu. [4]

3.1. Fizički kontekst ostrva Antiparos

Ostrvo Antiparos pripada grupi Kikladskih ostrva u Egejskom moru, jugoistočno od grčkog kopna. Prirodni kontekst ovog ostrva igra ključnu ulogu u oblikovanju arhitektonskog i kulturnog identiteta ovog ostrva. Ostrvo Antiparos, kao i ostala Kikladska ostrva, ističe se po svojoj karakterističnoj arhitekturi i surovom pejzažu.

3.1. Ne-fizički kontekst ostrva Antiparos

Ova oblast nije samo skup ostrva; ona je središte jedinstvene fuzije kulture, tradicije, mitologije i arhitekture, koja se manifestuje u raznolikosti svakog pojedinačnog mesta unutar ovog arhipelaga. Svako mesto nosi određeno značenje i služi kao svedok vremena.

4. ARHITEKTURA OSTRVA ANTIPAROS

4.1. Tradicionalna arhitektura

Tradicionalna arhitektura ostrva Antiparos je karakterističan primer održivog dizajna koji za cilj ima da se u što većoj meri prilagodi klimi i okruženju. Kuća predstavlja „mašinu za stanovanje” i izgrađena je tako da zadovolji osnovne dnevne potrebe svog korisnika. Najistaknutija karakteristika kiklaskog arhitektonskog stila jesu bele kuće, kubične forme sa plavim ravnim krovovima i malim otvorima na fasadama [5]. Kuće su „mekih” ivica i zaobljenih uglova i kao takve stvaraju posebne skulpture u prostoru i formiraju vizuelne celine i identitet ostrva. Stil građenja ovih kuća analogan je kiklaskoj umetnosti koja je na ovim prostorima bila pristupa 2000. godina p.n.e. „Oštar” pejzaž imao je dominantnu ulogu u formiranju karakterističnog kiklaskog stila. Sela su morala da se prilagode, često nepristupačnom terenu ali i da u isto vreme iskoriste raspoložive oskudne prirodne resurse. Naselja su se formirala „po instinktu”, i zato možemo reći da se ovakav način građenja smatra narodnom arhitekturom i urbanističkim planiranjem bez plana. Fokus je na arhitekturi koja služi ljudskim potrebama, a istovremeno stvara remek-dela.

4.2. Arhitektura danas

Arhitekta kikladske kuće opisuju kao strukture koje su inkorporirane u tekući pejzaž. Kuća se stapa sa pejzažom stvarajući jedinstven odnos sa okolinom. Iako njihov dizajn formalno ne podseća na tradicionalne bele kikladske kuće, materijali, topografija i način organizovanja prostora ostao je isti. Element koji povezuje projekat sa tradicionalnom lokalnom arhitekturom je oblik kuće i raspored odvojenih prostora kuće Aloni. Spajanjem reljefa sa objektom nastala su dvorišta, zelene površine koja su akcenat samog projekta. Preplitanje stubova kuće sa

pejzažom rezultira efektom strukture koja kao takva postaje deo pejzaža takođe je jedna od glavih karakteristika tradicionalne kikladske arhitekture.

5. PROJEKTANTSKI RAD

5.1. Koncept i polazište projekta

Uzimajući u obzir sveobuhvatan istraživački rad i jedinstvenu lokaciju, projekt se fokusira na jednostavne kubične forme koje omogućavaju povezivanje mikroceline u jedinstvenu celinu, čime se formira novi ambijent koji se u potpunosti uklapa u kontekst. Jedna od glavnih ideja jeste stvaranje potpuno izolovanog, privatnog prostora što i sama lokacija dozvoljava, s obzirom da se radi o kući za odmor. Na samoj obali Egejskog mora, kreira se posebna ambijentalna celina koja se organski prožima kroz pejzaž, postajući spona između reljefa i horizonta. Prostor se promišlja kao dinamično okruženje koje ne samo da odgovara potrebama korisnika, već i poštuje prirodne procese i estetske vrednosti lokalnog krajolika.

5.2. Situacija

Kuća na Antiparosu, „dream house“, smeštena je na samoj obali Egejskog mora, daleko od naseljenih delova ostrva. Ovaj objekat je pažljivo orijentisan prema jugu, čime se značajno smanjuju dominantni prirodni uticaji specifični za ovu lokaciju, kao što su intenzitet sunčeve svetlosti i uticaji hladnih severnih vetrova. Ovi prirodni faktori imaju presudan uticaj na dizajn, orijentaciju i pozicioniranje objekta u širem pogledu. Osim toga orijentisanjem kuće ka jugu postignuto je stvaranje posebne vizure mora iz same unutrašnjosti kuće. Odabir lokacije i njena izolovanost u odnosu na ostatak ostrva stvaraju specifičnu atmosferu. Kuća sama po sebi predstavlja glavnu vezu odnosno spoj stenovitog pejzaža sa jedne i mora sa druge strane.

Slika 1. Situacija

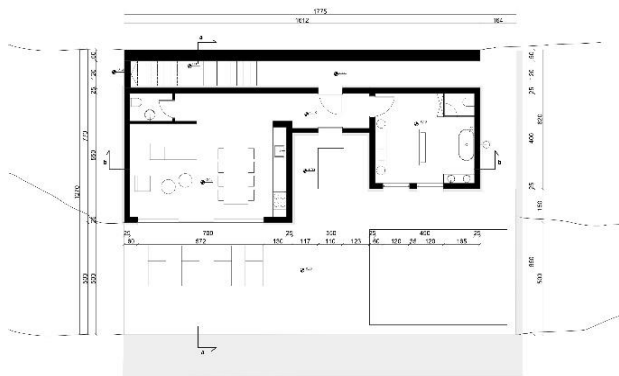
5.3. Forma i prostorna organizacija

Kuća je „urezana“ u stenoviti pejzaž, izolovana i kao takva predstavlja posebnu skulpturu u prostoru. Modernim pristupom sa elementima autentičnog stila građenja sa ovih

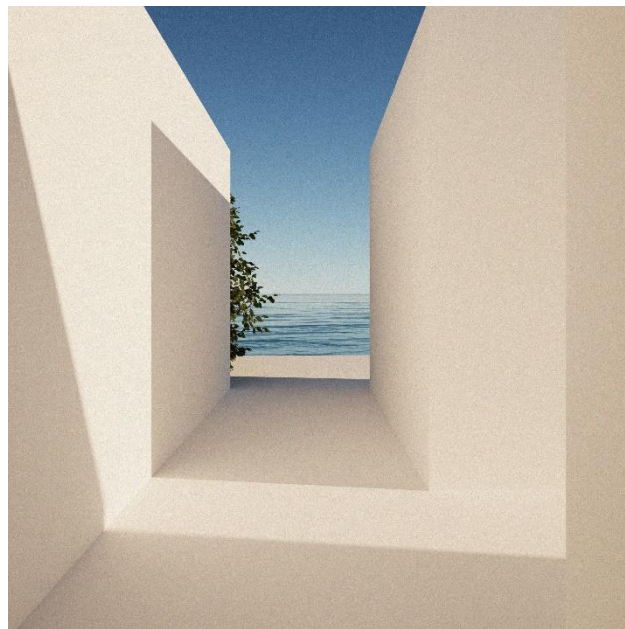
prostora formira se funkcionalna celina koja odgovara modernim potrebama korisnika.

Denivelacija terena savladana je stepeništem koje povezuje parking i ulaz u objekat. Stepenište je pozicionirano na severnoj fasadi i ukopano je u teren. Ono je usko i ima formu „tunela“ koji na svom kraju otkriva impresivan pogled ka moru.

Sam objekat može se zamisliti kao složena kompozicija manjih kubičnih formi koje se međusobno nadovezuju i spajaju pomoću hodnika i atrijuma. Ova modularna struktura ne samo da omogućava fleksibilnost u rasporedu prostora, već i estetski doprinos arhitektonskom jeziku kuće. Svaki kubus može biti samostalan, ali istovremeno se povezuje s drugima, stvarajući dinamičan odnos između različitih funkcionalnih jedinica.

Slika 2. Osnova kuće

Slika 3. Ambijentalni prikaz

5.4. Konstrukcija i materijalizacija

Objekat je ukopan u teren tako da prati njegovu morfologiju. Stepenište koje se nalazi na severnoj fasadi i kojim se pristupa do ulaza u objekat, oslonjeno se sa jedne strane na potporni zid, a sa druge na noseći zid objekta. Stepenište kao i čitava konstrukcija objekta je armirano

betonska. Za završnu obradu fasade izabrana je bela boja, kako bi se uklopila u kontekst i duh mesta.

Slika 3. Prikaz objekta u kontekstu

6. ZAKLJUČAK

Arhitektura nije samo fizički objekat u prostoru, već entitet koji mora da reflektuje i poštuje složeni kontekst u kom se nalazi. Ovakav koncept prevazilazi prostornu funkcionalnost i postaje suštinska veza između objekta, njegove okoline i ljudi koji ga doživljavaju. Ni jedan objekat ne može biti izmešten iz svog konteksta, a da pritom zadrži isti uticaj i sklad sa okolinom. Kuća na Antiparosu predstavlja jedinstven dijalog između čoveka i prostora u kom se nalazi. Ova interakcija nije samo vizuelna, već i emocionalna i zvučna. Kada čovek uđe u prostor, njegov doživljaj zavisi od načina na koji arhitektura odgovara na uticaj prirodnog svetla, reljefa pa čak i istorijskog značaja. Ovakva arhitektura predstavlja iskustvo prostora, u kom svaki element, od svetlosti do materijala, deluje u harmoniji sa mestom i ljudima koji ga koriste. Ovaj projekat ne teži samo stvaranju stambenog prostora, već i oblikovanju životnog iskustva koje je duboko povezano s prirodnim okruženjem, podstičući tako trajnu harmoniju između ljudi, arhitekture i prirode. Takav pristup ne samo da doprinosi estetskoj funkcionalnosti objekta, već i negovanju održivog načina života u skladu s ritmom prirode.

7. LITERATURA

[1] <https://www.archdaily.com/589551/ktima-house-camilo-rebelo-susana-martins> (pristupljeno u septembru 2024.)

[2] <https://www.archdaily.com/295703/house-on-the-cliff-fran-silvestre-arquitectos> (pristupljeno u septembru 2024.)

[3] <https://www.designboom.com/architecture/cometa-architects-rocksplit-house-kea-greece-04-06-2017/> (pristupljeno u septembru 2024.)

[4] E. Parry, "Context, Architecture and Genius of Place", United Kingdom, John Wiley & Sons Ltd., 2015.

[5] <https://www.cycladia.com/blog/news/cycladic-architecture> (pristupljeno u septembru 2024.)

Kratka biografija:

Aleksandra Dea Trnić rođena je u Sremskoj Mitrovici 2000. god. Diplomirala je na Fakultetu tehničkih nauka 2023. godine. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitekture – Projekat kuće na ostrvu Antiparos, odbranila je 2024. kontakt:aleksandradea.trnic@gmail.com